

MINISTERUL SĂNĂTĂȚII AL REPUBLICII MOLDOVA
Centrul de excelență în medicină și farmacie „Raisa Pacalo”

PROGRAMA
pentru examenul de calificare
Nivelul 4 al CNC

Specialitatea 91110 STOMATOLOGIE
Calificarea TEHNICIAN DENTAR

2022

Programa a fost elaborată în baza următoarelor documente:

1. Codul Educației al Republicii Moldova, Cod nr. 152, din 17.07.2014.
2. Profilul ocupațional calificarea Tehnician dentar, aprobat prin OMSMPS, nr. 964 din 17.08.2018.
3. Standardul de calificare Tehnician dentar, aprobat prin OMECC, nr.1871 din 18.12.2018
4. Planul de învățământ specialitatea 91110 Stomatologie, calificarea Tehnician dentar, aprobată de MS/2016 și ME/2016.
5. Suport metodologic Elaborarea programelor de examen în învățământul profesional tehnic, aprobat prin OMECC, nr. 644 din 13.07.2020.

Autori:

1. **Botnaru Aida**, grad didactic superior, CEMF „Raisa Pacalo”.
2. **Fala Valeriu**, doctor habilitat în stomatologie, conferențiar universitar, șef catedră Stomatologie terapeutică, USMF „Nicolae Testemițanu”.
3. **Zagnat Vasile**, doctor în științe medicale, USMF „Nicolae Testemițanu”
4. **Cojocaru Alexandru**, grad didactic doi, CEMF „Raisa Pacalo”.
5. **Pădureț Galina**, grad didactic doi, CEMF „Raisa Pacalo”.
6. **Chiriac Ion**, grad didactic doi, CEMF „Raisa Pacalo”.

Aprobat de:

Consiliul metodic-științific al CEMF „Raisa Pacalo”
Proces-verbal nr. 5 din 18 aprilie 2022.

Recenzenți:

1. **Horneț Nadejda**, șef secție pentru asigurarea calității, grad didactic superior, CEMF „Raisa Pacalo”.
2. **Smîntînă Alexandru**, expert mediul practic, tehnician dentar, categorie superioară în specialitate, SRL „Novadent”.

Adresa Programei în Internet:

<https://cemf.md/pages/index/Transparena-decizional>

CUPRINS:

I.	Preliminarii	4
II.	Competențe profesionale specifice	5
III.	Obiectivele de evaluare. Atitudini specifice predominante de care trebuie să dea dovadă candidatul	5
IV.	Matricea de specificații	10
V.	Exemple de itemi proba teoretică	10
VI.	Exemplu de srcină proba practică	14
VII.	Resurse necesare pentru desfășurarea examenului de calificare..	15
VIII.	Resurse didactice recomandate elevilor	16

I. PRELIMINARII

Fiind plasat într-un nou context sociocultural, învățământul actual este determinat de noi premise instructive pentru a răspunde necesităților europene printr-o educație și formare profesională de calitate în domeniul stomatologic.

Programa pentru examenul de calificare specialitatea 91110 Stomatologie, calificarea Tehnician dentar vă propune o prezentare esențială a structurii, funcțiilor și modalităților de aplicare a acestora în cadrul evaluărilor în general și a examenelor de calificare, în special. Totodată, trecerea de la curricula bazată pe obiective la curricula bazată pe competențe, aprobarea Profilului ocupațional calificarea Tehnician dentar, aprobat prin OMSMPS, nr. 964 din 17.08.2018, aprobarea Standardului de calificare Tehnician dentar, aprobat prin OMECC, nr.1871 din 18.12.2018, diversificarea formelor de pregătire a tehnicienilor dentari, înaintea noi cerințe față de metodele și instrumentele de evaluare utilizate în cadrul examenelor de calificare.

În asigurarea relevanței și obiectivelor evaluărilor, probei teoretice și a probei practice pentru examenul de calificare, Programa pentru examenul de calificare va servi ca document fundamental - reglator în asigurarea completudinii seturilor de competențe ce vor fi supuse evaluării, corespunderea competențelor evaluate standardului profesional.

Programă pentru examenul de calificare este destinată membrilor comisiilor de elaborare a subiectelor pentru examenul de calificare și membrilor comisiei de evaluare a examenului de calificare, nivelul 4 ISCED, elevilor absolvenți ai calificării Tehnician dentar.

Scopul Programei pentru examenul de calificare constă în asigurarea obiectivității, relevanței, facilității, fiabilității și validității evaluării din cadrul examenului de calificare prin elaborarea probelor teoretice și probelor practice, bazate pe ultimele realizări în domeniul tehnico-dentar și stomatologic, cât și pe ultimele metode de evaluare și validare a rezultatelor învățării.

Din punct de vedere al angajatorilor, calificarea Tehnician dentar devine credibilă prin Curricula unităților de curs și probele examenelor de calificare, ce asigură evaluarea obiectivă a întregului set de competențe prevăzute de Standardul de calificare Tehnician dentar nivelul 4 CNCRM domeniul de formare profesională Stomatologie.

Probele de evaluare din cadrul examenului de calificare au caracter complex, multidimensional și se realizează prin:

- **Probă scrisă** - evaluarea prin testare a competențelor cognitive.
- **Probă practică** - evaluarea competențelor acțional-funcționale prin simularea/demonstrarea manoperelor practice obligatorii în baza sarcinilor practice în conformitate cu standardul calificării.

La elaborarea Programei pentru examenul de calificare s-au luat în considerație recomandările documentelor internaționale: Ghidul EFN pentru implementarea articolului 31 al Directivei 2013/55/UE privind recunoașterea calificărilor profesionale; Cadru de calificare european - o coordonare a proceselor de la Bologna, Kopenhaga și Lisabona: Studiu de lungă durată. Sursa: KOH (2001) 678 endg, din 21. 11. 2001.

II. COMPETENȚE PROFESIONALE SPECIFICE

1. Identificarea tipurilor de proteze tehnic dentare indicate persoanelor conform vârstei, patologiei și nevoilor de sănătate orală, în baza conținuturilor științifice care stau la baza formării tehnicianului dentar.
2. Aprecierea și evaluarea necesităților de protezare orală, luând în considerație cauzele breșelor dentare, a dizabilității în dependență de vîrstă și necesitățile apărute.
3. Aplicarea măsurilor de protezare tehnic – dentară individualizate, orientate spre pacient.
4. Asigurarea și organizarea funcționalității laboratorului tehnic - dentar în baza normativelor aprobate pentru realizarea volumului în confecționarea calitativă a protezelor dentare.

III. OBIECTIVELE DE EVALUARE

CPS1 - Identificarea tipurilor de proteze tehnic dentare indicate persoanelor conform vârstei, patologiei și nevoilor de sănătate orală, în baza conținuturilor științifice care stau la baza formării tehnicianului dentar.

Unități de competență	Obiective de evaluare	
	Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	Candidatul va demonstra că are următoarele abilități:
UC1. Participarea la planificarea protezelor dentare și modificările acestora.	<p>C1. Etape tehnice de confecționare a protezelor dentare cu ajutorul aparatului și instrumentarului tehnico - dentar conform conceptelor tratamentului protetic stomatologic.</p> <p>C2. Valoarea clinică a fiecărui dinte în raport cu ce reprezintă el prin atributele sale: în masticăție, fonație, fizionomie.</p> <p>C3. Afecțiuni stomatologice în cadrul cărora vor fi planificate proteze dentare.</p> <p>C4. Noțiuni de anatomie și fiziologie a sistemului dento-maxilar.</p> <p>C5. Ghidul pacientului din Protocoalele Naționale.</p>	<p>A1. Planificarea protezelor și construcțiilor tehnico-dentare.</p> <p>A2. Proiectarea particularităților clinice a diferitor afecțiuni stomatologice în scopul prevenirii complicațiilor paraprotetice.</p> <p>A3. Determinarea etapelor tehnice de confecționare a protezelor dentare cu ajutorul aparatului și instrumentarului tehnico - dentar conform conceptelor tratamentului protetic stomatologic.</p> <p>A4. Soluționarea cazurilor clinice pentru obținerea condițiilor optime de funcționare a aparatului dento maxilar;</p> <p>A5. Pregătirea instrumentarului, materialelor și echipamentului necesar tipului de etapa tehnică preconizată.</p> <p>A6. Dezvoltarea culturii comunicării în echipa multidisciplinară profesională.</p>

<p>UC2. Realizarea lucrărilor tehnico - dentare fixe, mobilizabile, mobile, ortodontice, maxilo - faciale în baza etapelor tehnico-logice și promovarea tehnologiilor contemporane de dezvoltare și modernizare a serviciului tehnico-dentar.</p>	<p>C1. Morfologia și funcționalitatea aparatului dento – maxilar. C2. Dinții - entități morfologice în baza caracteristicilor morfologice individuale și de grup. C3. Noțiuni de morfologie a dinților și arcadelor dentare în modelajul dinților umani permanenți. C4. Etape clinic - tehnice de realizare a protezelor unidentare. C5. Etape clinico-tehnice de realizare a punților dentare. C6. Etape clinico - tehnice de realizare a protezelor scheletate. C7. Etape clinic - tehnice de realizare a protezelor totale. C8. Etape clinic-tehnice de confecționare a protezei parțial mobilizabile acrilice. C9. Etape clinic-tehnice de confecționarea aparatelor ortodontice. C10. Etape clinic-tehnice de confecționarea aparatelor maxilo-faciale.</p>	<p>A1. Analiza amprentelor și modelelor indicate în realizarea lucrărilor tehnico–dentare fixe, mobilizabile, mobile, ortodontice, maxilo-faciale. A2. Realizarea etapelor clinico - tehnice de confecționare a lucrărilor tehnico-dentare fixe, mobilizabile, mobile, ortodontice, maxilo - faciale. A3. Implementarea în practică a tehnologiilor contemporane de dezvoltare și modernizare a serviciului tehnico-dentar.</p>
<p>UC3. Repararea protezelor și dispozitivelor tehnic - dentare, urmând prescripțiile sau instrucțiunile medicului stomatolog în baza de comandă scrisă și eliberată.</p>	<p>C1. Etape de reparații a lucrărilor tehnico-dentare fixe. C2. Etape de reparații a lucrărilor tehnico-dentare mobilizabile. C3. Etape de reparații a lucrărilor tehnico-dentare a aparatelor ortodontice. C4. Etape de reparații a lucrărilor tehnico-dentare a aparatelor maxilo-faciale.</p>	<p>A1. Determinarea etapele clinico - tehnice de reparație a incurstațiilor, veneerurilor, coroanelor unidentare fixe fizionomice, nefizionomice, semifizionomice, mixte, de substituție, coroanelor unidentare pe sprijin implantar, mobilizabile, aparatelor ortodontice, aparatelor maxilo-faciale. A6. Analiza și interpretarea datelor din fișa de comandă, semnată și parafată de către medicul stomatolog, a pacienților cu diferite cazuri de reparație și rebazare a protezelor dentare.</p>

CPS2 - Aprecierea și evaluarea necesităților de protezare orală, luând în considerație cauzele breșelor dentare, a dizabilității în dependență de vîrstă și necesitățile apărute.

Unități de competență	Obiective de evaluare	
	Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	Candidatul va demonstra că are următoarele abilități:
UC1. Stabilirea necesităților de protezare orală, luînd în considerare cauzele breșelor dentare, a dizabilității în dependență de perioadele de vîrstă și necesitățile apărute.	C1. Soluționarea cazurilor clinice pentru obținerea condițiilor optime de funcționare a aparatului dento- maxilar.	A1. Determinarea particularităților tehnice în realizarea protezei parțial fixe (punților dentare) în funcție de tehnologia de realizare. A2. Realizarea etapelor tehnice de confecționare a punților dentare.
UC2. Planificarea, măsurilor de protezare cu aparate ortodontice și dispozitive chirurgicale în corespundere cu anomaliile dento- maxilare și afecțiunile chirurgicale.	C1. Dezvoltarea culturii comunicării în echipa multidisciplinară profesională. C2. Proiectarea particularităților clinice a diferitor afecțiuni stomatologice în scopul prevenirii complicațiilor paraprofetice. C3. Conduita conform Ghidului pacientului din Proto-coalele Naționale.	A1. Planificarea aparatelor ortodontice și dispozitivelor chirurgicale în corespundere cu situațiile clinice. A2. Aplicarea măsurilor de protezare cu aparate ortodontice și dispozitive chirurgicale în corespundere cu anomaliile dento- maxilare și afecțiunile chirurgicale.
UC3. Selectarea măsurilor de protezare cu aparate ortodontice și dispozitive chirurgicale în corespundere cu anomaliile dento-maxilare și afecțiunile chirurgicale.	C1. Noțiuni de pregătire prototetică în protezarea cu dispozitive chirurgicale în corespundere cu anomaliile dento-maxilare. C2. Principiile generale și metode de tratament protetic chirurgical. C3. Principiul biomecanic de tratament în afecțiunile chirurgicale stomatologice.	A1. Planificarea aparatelor ortodontice în corespundere cu tipul de anomalie dento-maxilară. A2. Aplicarea măsurilor de protezare cu dispozitive chirurgicale în corespundere cu afecțiunile chirurgicale.

CPS3 - Aplicarea măsurilor de protezare tehnic – dentară individualizate, orientate spre pacient.

Unități de competență	Obiective de evaluare	
	Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	Candidatul va demonstra că are următoarele abilități:
UC1. Confecționarea dispozitivelor tehnic-dentare destinate exclusiv unei singure utilizări, pentru un singur pacient, individual determinat.	C1. Etape clinico-tehnice de realizare a aparatelor maxilo-faciale, aparatelor chirurgicale dento-faciale, dispozitivelor ortopedice chirurgicale. C2. Indicațiile tratamentului stomatologic, individualizat fiecărui pacient stomatologic.	A1. Determinarea etapelor tehnice de realizare a aparatelor maxilo-faciale, aparatelor chirurgicale dento-faciale, dispozitivelor ortopedice chirurgicale. A2. Confecționarea aparatelor maxilo-faciale, aparatelor chirurgicale dento-faciale, dispo-

		zitivelor ortopedice chirurgicale.
UC2. Asumarea responsabilităților în confecționarea protezelor dentare din punct de vedere tehnic, morfologic, funcțional și estetic.	C1. Principii generale și metode de tratament protetic. C2. Principiul profilactic în confecționarea protezelor dentare. C3. Principiul curativ în confecționarea protezelor dentare. C4. Principiul pre- și protetic în confecționarea protezelor dentare. C5. Principiul biomecanic în confecționarea protezelor dentare.	A1. Utilizarea principiului ergonomic în activitatea tehnicianului dentar. A2. Promovarea educației pentru sănătate și prevenirea afecțiunilor sistemului stomatognat.

CPS4 - Asigurarea și organizarea funcționalității laboratorului tehnic - dentar în baza normativelor aprobate pentru realizarea volumului în confecționarea calitativă a protezelor dentre.

Unități de competență	Obiective de evaluare	
	Candidatul va demonstra că posedă următoarele cunoștințe:	Candidatul va demonstra că are următoarele abilități:
UC1. Asigurarea regimului sanitaro - igienic și de securitate a muncii în laboratorul tehnico-dentar și acordarea asistenței medicale de urgență în situații accidentale.	C1. Materialele tehnico - dentare, aparatelor, echipamentelor de lucru în laboratorul de tehnică dentară. C2. Tipuri de utilaje, aparate și instrumentar tehnico-dentar din punct de vedere tehnic și funcțional utilizat în etapele tehnice de realizare a protezelor dentare. C3. Regimul sanitaro - igienic și de securitate a muncii în laboratorul tehnico-dentar. C4. Asistența medicală de urgență în situații accidentale. în laboratorul tehnico-dentar.	A1. Descrierea tipurile de aparate, instrumente tehnico - dentare, indicate în cursul etapelor tehnologice de realizare a protezelor dentare, aparatelor ortodontice, protezelor maxilo-faciale. A2. Asigurarea regimului sanitaro - igienic și de securitate a muncii în laboratorul tehnico-dentar. A3. Acordarea asistenței medicale de urgență în situații accidentale în laboratorul tehnico-dentar.
UC2. Organizarea și întreținerea locului de muncă.	C1. Condiții și cerințe obligatorii a procesului de muncă. C2. Protecția sănătății în muncă: legislație și normative. C3. Organizarea și întreținerea locului de muncă – ca cultură de producție a laboratorului tehnico-dentar.	A1. Organizarea locului de muncă. A2. Reorganizarea locului de muncă. A3. Asigurarea măsurilor de securitate în muncă în laboratorul tehnico-dentar.
UC3. Aprovizionarea tehnico-materială a labo-	C1. Materiale tehnico-dentare.	A1. Utilizarea și păstrarea în bune condiții, a echipamen-

ratorului de tehnică dentară cu aplicarea normelor igienico-sanitare.	C2. Tipuri de utilaje și aparate, instrumente tehnico-dentar din punct de vedere tehnic și funcțional utilizate în laboratorul tehnico-dentar.	telor și instrumentarului tehnico-dentar din dotarea laboratorului.
---	---	---

Atitudini specifice predominante de care trebuie să dea dovadă candidatul:

1. Atenție în comunicarea cu echipa multidisciplinară medic stomatolog/pacient stomatologic/asistent medical.
2. Capacitatea de a pune întrebări pentru a înțelege mai bine informațiile colectate din fișa de comandă scrisă și parafată de către medicul stomatolog, pentru a-și forma o opinie în planificarea lucrărilor tehnico-dentare.
3. Comunicare corectă a informațiilor din fișele de comandă a lucrărilor tehnico-dentare.
4. Corectitudine și coerența limbajului specific calificării.
5. Colaborare profesională eficientă intra- și transdisciplinară.
6. Responsabilitate în respectarea principiilor etico-profesionale.
- 7.

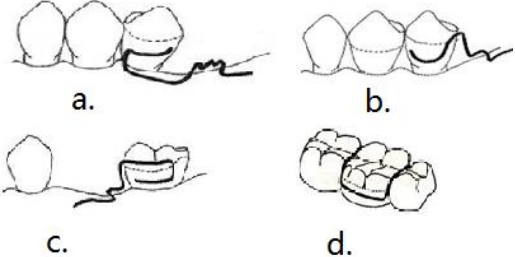
IV. MATRICEA DE SPECIFICAȚII

Nr.	Competențe supuse evaluării			Numărul de itemi după nivelele cognitive			Total itemi
				Cunoașterea	Înțelegere	De aplicare	
	CPS	Ore	%	30%	30%	40%	
1.	Identificarea tipurilor de proteze tehnice dentare indicate persoanelor conform vârstei, patologiei și nevoilor de sănătate orală, în baza conținuturilor științifice care stau la baza formării tehnicianului dentar.	810	50	14	14	18	46
2.	Aprecierea și evaluarea necesităților de protezare orală, luând în considerație cauzele breșelor dentare, a dizabilității în dependență de vârstă și necesitățile apărute.	450	28	7	7	10	24
3.	Aplicarea măsurilor de protezare tehnic – dentară individualizate, orientate spre pacient.	300	19	5	5	7	17
4.	Asigurarea și organizarea funcționalității laboratorului tehnic - dentar în baza normativelor aprobate pentru realizarea volumului în confecționarea calitativă a protezelor dentare.	60	3	1	1	1	3
		1620	100	27	27	36	90

V. EXEMPLU DE ITEMI PROBA TEORETICĂ

ITEMI CU ALEGERE DUALĂ	
1.	<p>Itemii cu alegere duală Adevărat/Fals.</p> <p><i>Instrucțiunea: Încercuiți litera A, dacă afirmația este adevărată sau litera F dacă afirmația este falsă.</i></p> <p>☒ A/F Incrustațiile intracoronare sunt destinate pentru reconstituirea și reproducerea exactă a formei și volumului țesuturilor dentare parțial lezate.</p>
2.	<p>Itemii cu alegere duală Adevărat/Fals.</p> <p><i>Instrucțiunea: Confirmați dacă afirmația este adevărată sau falsă:</i></p> <p>Procesul de dezvoltare prin care dintele se deplasează din poziția sa din interiorul osului, de-a lungul procesului alveolar în cavitatea orală, până stabilește contacte cu antagonistul său se numește erupție dentară. <u>A</u> F</p>
3.	A/F În zona frontala bordura se monteaza pe mijlocul crestei alveolare.
4.	Cleștele pentru tăiat sârmă poate fi cu partea activă dispusă frontal și longitudinal A F
5.	Incrustațiile intratisulare au fost concepute cu scopul înlocuirii obturațiilor utilizate în cadrul tratamentului coronare. <u>A</u> F
ITEMI CU ALEGERE MULTIPLĂ	
1.	<p><i>Instrucțiunea: Citiți itemul și variantele de răspuns. Încercuiți litera corespunzătoare variantei de răspuns corect (variantele de răspuns poate fi doar una).</i></p> <p>Alegeți tipurile de aparate maxilo-faciale intraorale:</p> <p>☒ a. unimaxilare ☒ b. bimaxilare c. trimaxilare d. primele 3 corecte e. nici un răspuns corect</p>
2.	<p><i>Instrucțiunea: Citiți itemii și variantele de răspuns. Încercuiți literele corespunzătoare variantei de răspuns corect (răspuns multiplu).</i></p> <p>Enumerați funcțiile arcurilor vestibulare active:</p> <p>☒ a. oralizarea incisivilor; ☒ b. derotarea incisivilor rotați; c. vestibularizarea incisivilor; ☒ d. acțiuni de ingresiune a incisivilor; ☒ e. acțiuni de egresiune a incisivilor</p>
3.	<p><i>Instrucțiunea: Citește enunțul următor și încercuiește litera corespunzătoare variantei/variantelor corecte</i></p>

	<p>Identificați ce raport stă la baza clasificării anomaliilor dento-maxilare după Angle:</p> <p>☒ a. raportul primilor molari b. raportul molarilor doi c. raportul incisivilor d. raportul premolarilor e. raportul molarilor trei</p>																						
4.	<p>Recunoașteți ce instalații complexe conține masa de lucru a tehnicianului:</p> <p>☒ a. sursa de energie termică, reprezentată cel mai frecvent de un bec Bunsen b. seringă de aer, racordată la o priză ☒ c. dispozitiv de acționare a instrumentarului rotativ, care poate fi un motor electric suspendat, la care se racordează o piesă de mână, micromotor și/sau turbine d. instalație de inspirație e. seringă de apă.</p>																						
5.	<p>Recunoașteți tehnicile de modelare a coroanei dintelui</p> <p>☒ a. modelarea prin tehnica aplicării pastelor și cremelor b. modelarea ☒ c. modelarea prin tehnica adității cu ceară ☒ d. modelarea prin tehnica dirijată e. modelarea</p>																						
ITEMI DE TIP PERECHE																							
1.	<p>Instrucțiunea: Scrieți în fața literelor din coloana A cifrele corespunzătoare din coloana B.</p> <table style="width: 100%; border: none;"> <thead> <tr> <th style="text-align: center; width: 50%;"><i>coloana A</i></th> <th style="text-align: center; width: 50%;"><i>coloana B</i></th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>a. _____Mandibula</td> <td>1. Lamela orizontală</td> </tr> <tr> <td>b. _____Maxila</td> <td>2. Fosa canină</td> </tr> <tr> <td>c. _____Osul palatin</td> <td>3. Glabela</td> </tr> <tr> <td>d. _____Osul zigomatic</td> <td>4. Epifiza frotală</td> </tr> <tr> <td></td> <td>5. Fosa mandibulară</td> </tr> <tr> <td></td> <td>6. Linia nucală</td> </tr> <tr> <td></td> <td>7. Lamela vertical</td> </tr> <tr> <td></td> <td>8. Fosa digastrică</td> </tr> <tr> <td></td> <td>9. Fața zigomatică</td> </tr> <tr> <td></td> <td>10. Fosa lacrimală</td> </tr> </tbody> </table>	<i>coloana A</i>	<i>coloana B</i>	a. _____Mandibula	1. Lamela orizontală	b. _____Maxila	2. Fosa canină	c. _____Osul palatin	3. Glabela	d. _____Osul zigomatic	4. Epifiza frotală		5. Fosa mandibulară		6. Linia nucală		7. Lamela vertical		8. Fosa digastrică		9. Fața zigomatică		10. Fosa lacrimală
<i>coloana A</i>	<i>coloana B</i>																						
a. _____Mandibula	1. Lamela orizontală																						
b. _____Maxila	2. Fosa canină																						
c. _____Osul palatin	3. Glabela																						
d. _____Osul zigomatic	4. Epifiza frotală																						
	5. Fosa mandibulară																						
	6. Linia nucală																						
	7. Lamela vertical																						
	8. Fosa digastrică																						
	9. Fața zigomatică																						
	10. Fosa lacrimală																						

2.	<p>Instrucțiunea: Asociați/Atribuiți denumirea croșetului din coloana <u>A</u> cu coșetul din imaginea coloanei <u>B</u>. Scrieți răspunsul în spațiul rezervat:</p> <p>A. Denumirea croșetelor</p> <p>1. croșetul cervico-ocluzal deschis <u>b</u> ___ 2. croșetul cervico-alveolar deschis <u>a</u> ___ 3. croșetul cervico-ocluzal întors <u>c</u> ___ 4. croșetul Jackson <u>d</u> ___</p> <p>B. Imaginea croșetelor</p>
ITEMI CU RĂSPUNS DE COMPLETARE	
1.	<p>Instrucțiunea: Completați spațiile libere din enunț cu cuvintele absente.</p> <p>Proteza utilizată pentru închiderea defectului congenital sau dobândit al palatului dur și moale se numește _____. (<i>Obturator de palat</i>)</p>
2.	<p>Instrucțiunea: Completați spațiile libere din enunț cu cuvintele absente.</p> <p>Procesul de dezvoltare prin care dintele se deplasează din poziția sa din interiorul osului, de-a lungul procesului alveolar în cavitatea orală, până stabilește contacte cu antagonistul său se numește _____. (<i>Erupție dentară</i>)</p>
3.	<p>Instrucțiunea: Enumerați elementele morfologice de pe suprafața ocluzală a primului molar inferior.</p> <p>1. _____ (<i>cuspiți</i>) 2. _____ (<i>șanțuri</i>) 3. _____ (<i>fosete</i>)</p>
4.	<p>Instrucțiunea: Enumerați operațiunile pentru fixarea modelelor în ocluzator</p> <p>1. _____ (Alegerea și verificarea ocluzatorului) 2. _____ (Pregătirea modelelor) 3. _____ (Ghipsarea modelelor) _____</p>
5.	<p>Instrucțiunea: Citește enunțul următor și completează spațiul liber cu răspunsul corect</p> <p>_____ reprezintă procedura de aplicare a unei folii de ceară, pe model în zonele sensibile ale câmpului protetic ca: zonele cu fibromucoasă subțire, exostozele, torusul prominent, cu scopul creării unui spațiu între proteză și câmpul protetic. (<i>Folierea</i>)</p>
6.	<p>Instrucțiunea: Identifică cuvintele ce lipsesc în definiția:</p> <p>Amprenta este copia fidelă și _____ a câmpului _____.</p> <p>a. negativă b. pozitivă c. bucal d. protetic e. de lucru</p>

VI. EXEMPLE DE SARCINI PROBA PRACTICĂ

Tema probei practice: Modelul din ghips poziționat în ocluzator simplu.

Sarcina probei practice: Conform Fișei de laborator (comandă) a medicului stomatolog D., pentru pacientul X., 25 ani este indicat realizarea a două coroane provizorii, pentru care este necesar de turnat un model simplu din ghips. Realizați modelul din ghips în baza amprente din alginat sau material amprentar siliconic pentru ambele arcade dentare și poziționarea lui în ocluzator simplu. *Realizarea modelului din ghips se va efectua în conformitate cu prevederile Protocolului deprinderilor practice (Chișinău, 2018).*

<p style="text-align: center;">Sarcini de lucru:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Pregătiți locul de muncă a tehnicianului dentar și a necesarului pentru turnarea modelului.2. Realizați modelul simplu din ghips conform Protocolului/algorithmului al deprinderilor practice.3. Fasonați soclul modelului simplu din ghips.4. Poziționați modelul în ocluzator simplu.5. Documentați modelul turnat.	<p style="text-align: center;">Criterii de evaluare a procesului de executare a sarcinilor de lucru și a rezultatelor acestuia:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Corectitudinea pregătirii tehnicianului dentar pentru manoperă și a necesarului pentru realizarea tehnică de turnare a modelului.2. Respectarea consecutivității realizării modelului din ghips.3. Calitatea fasonării soclului modelului.4. Corectitudinea poziționării modelului în ocluzator simplu.5. Respectarea cerințelor de documentare a modelului turnat.
--	---

Tema probei practice: Modelarea dentară prin tehnica adității de ceară și răzuirii.

Sarcina probei practice:

Conform Fișei de laborator (comandă) a medicului stomatolog D., pentru pacientul X., 25 ani este indicat realizarea a trei coroane provizorii, pentru care este necesar de turnat un model simplu din ghips și de modelat prin tehnica adității de ceară și răzuire dinții 1.1, 1.2, 1.3. Reproduceți forma anatomică a dinților indicați, respectând morfologia dentară.

Reproducerea formei anatomice a dintelui prin tehnica adității de ceară și răzuire în conformitate cu prevederile Protocolului deprinderilor practice (Chișinău, 2018).

<p style="text-align: center;">Sarcini de lucru:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Pregătiți locul de muncă a tehnicianului dentar.2. Pregătiți necesarul pentru modelajul dentar.3. Realizați modelul simplu pentru modelarea dentară conform Protocolului/algorithmului al deprinderilor practice.4. Modelați entitățile dentare prezente pe modelul de lucru.5. Verificați calitatea modelării realizate.	<p style="text-align: center;">Criterii de evaluare a procesului de executare a sarcinilor de lucru și a rezultatelor acestuia:</p> <ol style="list-style-type: none">1. Corectitudinea pregătirii locului de muncă.2. Complexitatea pregătirii necesarului pentru modelajul dentar.3. Respectarea consecutivității de realizare a modelului simplu pentru modelarea dentară.4. Respectarea consecutivității modelării dentare din ceară.5. Calitatea modelării coroanei dentare din ceară în ocluzie.
--	---

6. Identificați cerințele către coroanele dentare modelate prin tehnica adîției de ceară și răzuirii.	6. Respectarea cerințelor către modelarea coroanelor dentare din ceară prin tehnica adîției și răzuire.
---	---

Tema probei practice: Machiajul masei ceramice pe infrastructura metalică a unei punți dentare.

Sarcina probei practice: Conform Fișei de laborator (comandă) a medicului stomatolog D., pentru pacientul X., 25 ani este indicat realizarea a trei coroane metaloceramice, pentru care este necesar de aplicat straturile de ceramică și sinterizarea lor pe infrastructură metalică a unei punți dentare ajustate pe model de lucru.

<p>Sarcini de lucru:</p> <p>Pregătiți locul de muncă a tehnicianului dentar.</p> <p>Pregătiți necesarul pentru aplicarea maselor ceramice pe infrastructura metalică.</p> <p>Machiați infrastructura metalică / carcasul metalic cu masa ceramică.</p> <p>Verificați infrastructura/carcasul pe model.</p>	<p>Criterii de evaluare a procesului de executare a sarcinilor de lucru și a rezultatelor acestuia:</p> <p>Corectitudinea pregătirii pentru manoperă.</p> <p>Corectitudinea pregătirii necesarului pentru execuția tehnică – aplicarea/ machierea infrastructurii metalice/carcasului metalic.</p> <p>Respectarea consecutivității aplicării masei de ceramică pe infrastructura metalică.</p> <p>Respectarea cerințelor către carcasului metalic ajustat pe model și prelucrat.</p>
---	---

VII. RESURSE NECESARE PENTRU DESFĂȘURAREA EXAMENULUI DE CALIFICARE

Proba teoretică

Sala de examinare – care asigură aranjarea candidaților câte unul la masa de lucru în ordinea alfabetică. În cazul când testarea se realizează la calculator se enumeră utilajul și condițiile necesare.

Proba practică

Proba practică se va realiza în laboratoarele tehnico – dentare de studiu situate în cadrul blocului doi de studii a CEMF „Raisa Pacalo”. Proba practică se va realiza în dependență de specificul manoperei practice, astfel:

Laboratorul nr.2 se vor realiza manoperele ce presupun modelajul dentar prin tehnica adîției de ceară și tehnica răzuirii.

Laboratorul nr.3 se vor realiza sarcinile ce presupun realizarea sarcinilor/manoperele tehnologice metalo-ceramice.

Laboratorul nr.5 se vor realiza sarcinile ce presupun realizarea sarcinilor/manoperele tehnologice de confecționare a aparatelor maxilo-faciale.

Laboratorul nr.7 se vor realiza sarcinile ce presupun realizarea sarcinilor/manoperele tehnologice de confecționare a protezelor mobilizabile.

Laboratorul nr.8 se vor realiza sarcinile ce presupun realizarea sarcinilor/manoperelor tehnologice de confecționare a aparatelor ortodontice.

Laboratorul nr.10 se vor realiza sarcinile ce presupun realizarea sarcinilor/manoperelor tehnologice de confecționare a protezelor mobilizabile scheletate.

Sala/ Laboratorul de Gipsare

Sala/laboratorul de Polimerizare

Laboratoarele de studii vor fi înzestrate cu instrumente și utilaje corespunzătoare sarcinii practice:

Laboratorul nr.2	Spatula electrica, fereștrău, băița de ceară. ceară pentru băița de ceară 30 g, ceară de modelaj, modele cu situații clinice, instrumente de modelat.
Laboratorul nr.3	Freze, polipante, electrospatulă, creion chimic, perie, ceară, acrilat autopolimerizabil, pasta Goe, dinți artificiali, chiuvete, godeu de porțelan, acrilat termopolimerizabil, schelet metalic prelucrat și ajustat pe model, model de lucru cu bonturi mobilizabile montat în simulator cu magneți, masă opac, masă dentină, masă ceramică incizal, masă ceramică cervical, masă ceramică glazură-transparent, perie Colinschi nr.6, lichid pentru masa de ceramică, hârtie de articulație, cornțang, cuptor pentru arderea ceramicii, micromotor, instrumente de modelat ceramica, pahar cu apă, lavetă hârtie(șervețel hârtie), paletă pentru malaxarea masei ceramice, simulatoare, tije metalice, fereștrău, lac de izolare, machete ale coroanelor cu forme anatomice ale dinților, instrumente de modelat, instrumente abrazive, sursă de căldură/spirtieră,
Laboratorul nr.5	Amprente, ghips, colbă, spatulă, cuțit de ghips, creion chimic, bisturiu, acrilat autopolimerizabil, izolant, vas de sticlă, ceară de modelaj, modele cu situații clinice.
Laboratorul nr.7	Acrilat autopolimerizabil, ghips, apă, colbă, spatulă, vacuum-malaxor, masă vibratorie (vibrator), cuțit de ghips, soclator, ocluzator simplu, ceară de modelat, alcool, sursă de căldură, instrumente de modelat, freze, polipante,
Laboratorul nr.8	Clește Adams, clește crampon, sârmă ortodontică de 0,7 mm – 25 cm, sursă de căldură (spirtieră sau spatulă electrică), șurub ortodontic, acrilat autopolimerizabil, ceară pentru fixarea elementelor din sârmă, disc pentru secționarea bazei plăcii, filț, perie, puf, praf minutar, modele de lucru, creion chimic, freze, polipante, ceară.
Laboratorul nr.10	Paralelometru, modele de lucru, creion chimic, acrilat autopolimerizabil, ceară de modelare, ceară pentru proteze scheletate, freze, polipante,

Sala/ Laboratorul de Gipsare	Ghips, apă, colbă, spatulă, masă vibratorie (vibrator), cuțit de ghips, soclator, ocluzator simplu, vacuum-malaxor, soclator,
Sala/laboratorul de Polimerizare	Acrilat autopolimerizabil, vacuum-malaxor, chiuvete, godeu din sticlă, sablator, ceară, sablator cu nisip, pres hidraulic, chiuvete, ringuri metalice, cadre metalice.

VIII. RESURSE DIDACTICE RECOMANDATE ELEVILOR

1. Manolache A., Negrean M., Botnaru A., Samson I., Chiriac I., Pădureț G., *Protocol/Algoritm al deprinderilor practice*, calificarea Tehnician dentar, ediția I, aprobat Consiliul metodic științific, proces-verbal nr.5 din 19 iunie 2018, Chișinău, 2018.
2. Bârșa Gh., Postolachi I., *Tehnici de confecționare a protezelor dentare*, Chișinău, Știința, 1994
3. Dumitrescu S., Randașu I., Donciu V., *Aparate, instrumente și organizarea laboratorului de tehnică dentară*, Editura Didactică, București, 2008.
4. Doinicov A., Sinițin V., *Materialele tehnico - dentare* Editura Medicina , 2005.
5. Bratu D., *Materiale dentare în laboratorul de tehnică dentară*. Editura Helicon. Timișoara, 2005.
6. Oineagra V., *Morfologia și fiziologia ocluziei dentare*, Chișinău, 2005.
7. Norina Fornă, Teodor Traistariu, Dorin Bratu, Alexandru Petre *Ghid de practică în protetica dentară* 2010.
8. Alexandru Bucur, *Compendiu de chirurgie oro-maxilo facial*, 2013
9. Stanciu Dragoș, Boboc Lidia *Ortodonție practică. Aparatele ortodontice*, Editura Medicală, București 2013.
10. Fratu A.V., *Ortodonție: diagnostic-clinică-tratament*, București 2003.
11. David Vichente Dumitru, *Morfologie dentară*, București 2003.
12. Popșor S., Suciuc M., *Principiile esențiale de protezare fixă*. Ed. University Press, Tîrgu Mureș, 2006.
13. Norina Fornă, Teodor Traistariu, Dorin Bratu, Alexandru Petre *Ghid de practică în protetica dentară* 2010
14. Аболмасов Н. Г., Аболмасов Н.Н., Бычков В.А., Аль-Хаким А., *Ортопедическая стоматология*, Москва, МЕДпресс - информ, 2003.
15. Rîndasu I., *Proteze dentare*, V. 1,2, București, Editura Medicală, 1987, 2008.
16. Ionescu A., *Tratamentul edentației parțiale cu proteze mobile*, Editura, NAȚIONAL 2009.
17. Andrei O.C., *Restaurări protetice cu caracter fizionomic on edentațiile parțiale întinse*, Editura Cartea Universitară, București, 2005.